

**Udlændinge- og
Integrationsministeriet**

Styrelsen for International
Rekruttering og Integration

Vejledning om valg af emner og opfølgende interview- spørgsmål

En vejledning til den mundtlige delprøve 1 i Prøve i Dansk 2 og Prøve i Dansk 3

Januar 2025

Indhold

Forord s. 3

Prøve i Dansk 2

Information til prøvedeltageren om valg af emne og fremlæggelsesform s. 4

Præcisering af emnevalg s. 4

Opfølgende interviewspørgsmål fra eksaminator s. 5

Eksempler på opfølgende interviewspørgsmål s. 6

Prøve i Dansk 3

Vejledning til lærer/prøveafholder om valg af emne s. 8

Vejledning til prøvedeltageren om gennemførelsen af præsentationen s. 9

Vejledning til eksaminator om opfølgende interviewspørgsmål s. 10

Forord

I de to afsluttende danskprøver Prøve i Dansk 2 og Prøve i Dansk 3 består delprøve 1 i mundtlig kommunikation af en forberedt præsentation, som følges op af spørgsmål fra eksaminator.

Ved Prøve i Dansk 2 vælger prøvedeltageren selv et emne for præsentationen, mens det ved Prøve i Dansk 3 er prøvedeltagerens lærer/udbyder af danskuddannelse, der tildeler et emne ud fra indholdet i undervisningen på modul 5 på Danskuddannelse 3.

I begge tilfælde er det lederen, der skal godkende emnerne.

Der henvises til bekendtgørelsen om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (uddannelsesbekendtgørelsen) samt bekendtgørelsen om prøver inden for danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (prøvebekendtgørelsen).

Ved prøven skal eksaminator følge op på præsentationen med et interview. Det er afgørende, at dette sker på en måde, så der frembringes et tilstrækkeligt bedømmelsesgrundlag til at vurdere prøvedeltagers sproglige færdigheder.

Der gives i denne vejledning eksempler på de spørgsmålstyper, der kan på de forskellige niveauer, som de to danskprøver repræsenterer.

Målgruppen for denne vejledning er de lærere, der skal vælge emne til prøvedeltagerne eller rådgive om emnevalg, samt ledere, der skal godkende emnerne. Desuden henvender vejledningen sig til eksaminatorer og censorer, som er de ansvarlige i prøvesituationen.

Styrelsen for international Rekruttering og Integration

Prøve i Dansk 2

Information til prøvedeltageren om valg af emne og fremlæggelsesform

Den første del af prøven i mundtlig kommunikation består af en præsentation af et emne, som prøvedeltageren selv har valgt. Prøvedeltageren skal i forbindelse hermed vejledes i at vælge et emne, som er konkret og har relation til prøvedeltagerens egne erfaringer, og som er forholdsvis enkelt at fortælle om. Emnet skal være egnet til en kort mundtlig fremlæggelse, og det skal handle om forhold i Danmark. Dog kan det også omhandle uddannelse/arbejde i hjemlandet.

Læreren kan drøfte emnevalg med prøvedeltageren og vurdere, om emnet egner sig til prøvesituationen. Når emnet er valgt, må læreren herefter på ingen måde give yderligere hjælp.

Prøvedeltageren informeres om:

- at han/hun skal præsentere emnet kort (ca. 1,5 minut).
- at han/hun skal vælge et emne, som han/hun selv har erfaring med, og som han/hun har lyst til at tale om
- at han/hun gerne må medbringe et ark med disposition og eventuelle stikord som støtte ved præsentationen
- at han/hun skal forsøge at fremlægge på et niveau, som er i god overensstemmelse med hans/hendes mundtlige færdigheder
- at han/hun skal forsøge at fokusere præsentationen, dvs. at han/hun skal fokusere på den del af emnet, han/hun synes er specielt interessant, (for bl.a. at undgå listeagtige opremsninger)
- at præsentationen følges op af en række spørgsmål (ca. 3½ minut).

Præcisering af emnevalg

Nedenfor gives nogle eksempler på formulering af emner, der er konkrete og har relation til prøvedeltagerens egne erfaringer.

- Mit arbejde som... (fx mekaniker, kok, servicemedarbejder osv.) på/i... (navn på arbejdsplads).
- Den årlige julefrokost: en vigtig fest på min arbejdsplads
- Arbejds miljøet på min arbejdsplads... (navn på arbejdsplads)
- Hvordan jeg klarer mig på dansk i mit arbejde som...
- Samarbejdet med mine kolleger på/i... (navn på arbejdsplads)
- Min praktik på/i... (fx værkstedet, børnehaven, restauranten + navn på praktiksted)
- Mine erfaringer som selvstændig (restauratør/vinduespudder osv.)
- Mit kursus i... (fx jobsøgning, fødevarehygiejne osv.)
- Min uddannelse som... (fx social- og sundhedsassistent, buschauffør osv.)
- Mit ophold på en dansk højskole
- Min søn/datters skolestart i Danmark
- Mine erfaringer med forældremøder i mit barns børnehave
- Min sunde livsstil
- Min fritid i min kolonihave
- Min ferie på Bornholm
- Min første tid i Danmark

Hvis en prøvedeltager møder op til prøven med et emne, der enten er for bredt og generelt eller for faktuel og upersonligt, kan eksaminator dreje interviewet i konkret retning og relatere emnet til prøvedeltagerens egne erfaringer ved at indlede interviewet med fx følgende spørgsmål:

Hvorfor har du valgt lige det her emne?

Har du selv erfaringer med det?

Har du selv prøvet at...?

Eksempler på emner, der er så personligt følsomme, at de kan påvirke prøvedeltagerens præstation negativt, og som ikke skal godkendes og ikke bør indgå i eksaminationen:

- Mit arbejde som soldat i (militær)diktaturet...
- Min arbejdsulykke
- Min operation for kræft

Opfølgende interviewspørgsmål fra eksaminator

Prøven i mundtlig kommunikation ved Prøve i Dansk 2 tester dansksproglige færdigheder på et niveau, der relaterer til B1+niveaet. Niveauet for Prøve i Dansk 2, mundtlig kommunikation, ligger i den øvre ende af B1-båndet, jf. kompetenceskalaen, Common European Framework of Reference (CEFR).

Det kan dog ske, at prøvedeltageren præsenterer et emne på et for højt eller for lavt niveau. Det er eksaminators ansvar i det opfølgende interview at forsøge at kompensere for dette ved at stille spørgsmål på det rette niveau, så der tilvejebringes et tilstrækkeligt bedømmelsesgrundlag.

Befinder prøvedeltageren sig sprogligt på et lavere niveau end Prøve i Dansk 2, må eksaminator nødvendigvis følge prøvedeltageren, så eksaminationen kan gennemføres. Men inden da skal det være tydeliggjort for censor, at prøvedeltageren ikke kunne honorere de receptive og/eller de produktive sprogkrav, der kendetegner Prøve i Dansk 2.

Er dele af præsentationen uklare eller uforståeligt formidlet, indledes interviewet med et eller flere opklarende spørgsmål. Er dette ikke tilfældet, er det ofte en god idé at indlede med et eller flere uddybende spørgsmål, hvor prøvedeltageren opfordres til at uddybe aspekter af præsentationen. Desuden skal eksaminator i løbet af eksaminationen også stille spørgsmål, der inviterer dels til begrundelse, dels til generalisering.

Eksaminator bør generelt stille spørgsmål som er korte og præcise, og som lægger op til, at prøvedeltageren ytrer sig i længere tale. Eksaminator bør stille de opfølgende spørgsmål enkeltvis og helt undgå at stille spørgsmål med indlejrede svar som eksempelvis *'Vasker du kun hår på kunderne, eller klipper du dem også?'* og *'Hvordan kommer du på arbejde – kører du i bil, eller tager du bussen?'*

Delprøve 1 (Præsentation af et emne med opfølgende interviewspørgsmål)

Ved prøven vurderes, om prøvedeltageren kan give en forberedt præsentation om personligt erfarede og gængse hverdagsforhold og svare adækvat på forholdsvis enkle spørgsmål, der inviterer til opklaring, uddybning, begrundelse og generalisering. Det vurderes, om prøvedeltageren kan udtrykke sig i et forståeligt og situationstilpasset sprog med en vis grad af kompleksitet og korrekthed.

(Prøvebekendtgørelsen)

Eksempler på opfølgende interviewspørgsmål

Opklarende spørgsmål

Opklarende spørgsmål stilles, når der er væsentlige punkter i præsentationen, som eksaminator ikke rigtig har forstået, eller når der er sprog, som eksaminator ikke eller kun delvist forstår på grund af forkert udtale, ordvalgsfejl osv. Opklarende spørgsmål stilles først *efter* præsentationen og løbende undervejs i den del af prøven, hvor eksaminator stiller opfølgende spørgsmål, hvis der er behov for det.

Eksempler på opklarende spørgsmål

- Du sagde noget om, at du blev nødt til at holde op på dit arbejde, men jeg forstod det ikke rigtigt. Vil du fortælle, hvad det var, der skete, da du blev nødt til at holde op på dit arbejde? (*Emne: Mit arbejde som...*)
- Du fortalte noget om, at du meget tit bruger en liftmaskine i dit arbejde. Vil du fortælle lidt mere om, hvad det er du bruger maskinen til? (*Emne: Mit arbejde som...*)

Uddybende spørgsmål

Spørgsmål, der inviterer til uddybning af et punkt, som eksaminator synes lyder spændende og derfor godt kunne tænke sig at høre noget mere om:

Eksempler på uddybende spørgsmål

- Du siger, at den børnehave, du er i praktik i, fungerer godt. Vil du give nogle eksempler på, hvad der fungerer godt? (*Emne: Min praktik i børnehaven Solsikken*)
- Du fortæller, at du har en god chef. Vil du fortælle lidt mere om, hvordan han er en god chef? (*Emne: Mit arbejde som ...*)

Spørgsmål, der inviterer til begrundelse

Eksempler på spørgsmål, der inviterer til begrundelse

- Du fortalte, at du meget gerne ville i praktik i en tøjbutik. Hvorfor ville du gerne det? (*Emne: Praktik i en tøjbutik*)
- Du siger, at din nye klub er meget bedre end din gamle klub. Hvorfor synes du det? (*Emne: Min fritidsinteresse fodbold*)

Spørgsmål, der inviterer til en generalisering evt. også i form af en begrundelse

Eksempler på spørgsmål, der inviterer til generalisering

- Synes du, det er en god idé, at man som udlænding kommer i praktik på en dansk arbejdsplads? Hvorfor?/Hvorfor ikke? (*Emne: Min praktik i en tøjbutik*)
- Mange drømmer om at få deres eget firma/egen butik ligesom dig. Hvorfor tror du, de gør det? (*Emne: Mit arbejde som butiksejer*)

- Hvilke fordele/ulemper kan der være ved at være ansat i et stort/lille firma/have sit eget firma? (Emne: *Mit arbejde som...*)
- Hvor synes du, det er bedst at lære dansk – på en arbejdsplads eller på en sprogskole? Hvorfor? (Emne: *Mit arbejde som ...*)
- I Danmark har vi et system, hvor rigtig mange børn går i børnehave. Hvad synes du om, at næsten alle børn går i børnehave i stedet for at være hjemme hos mor eller far? (Emne: *Min søns børnehave*)
- Hvorfor tror du, det er vigtigt for mange mennesker at have en fritidsinteresse? (Emne: *Min fritidsinteresse: fodbold*)

Hvis eksaminator beder prøvedeltageren om at sammenligne forhold i Danmark og eget hjemland, bør dette omhandle konkrete forhold. Et spørgsmål som fx *'Du har haft arbejde både i Danmark og i Pakistan. Hvad er forskellen på en dansk og en pakistansk arbejdsplads?'* vil ofte være for bredt. Et eksempel på en konkretisering kunne i stedet være: *Er der forskel på forholdet mellem chefen og medarbejderne på en arbejdsplads i Danmark og i Pakistan? (Hvis ja: 'Hvad er forskellen??')*.

Prøve i Dansk 3

Vejledning til lærer/prøveafholder om valg af emne

Som udgangspunkt vælger lærer/udbyder af danskuddannelse de emner, der er arbejdet med i undervisningen på modul 5, som emner for præsentationen til prøvens mundtlige delprøve

Når prøvedeltagere fra samme hold på et sprogcenter skal til prøve, skal det tilstræbes, at der er en bred emnemæssig spredning, og at prøvedeltagerne ikke tildeles de samme emner.

Den enkelte prøvedeltager kan ikke selv give udtryk for ønske om emne. Tildeling af emne bør dog heller ikke finde sted ved simpel lodtrækning, da der bør tages visse overordnede hensyn ved tildelingen. Det er for eksempel ikke hensigtsmæssigt at tildele en ganske ung mand emnet 'Børneopdragelse i Danmark' eller en ældre medborger emnet 'Mobning i folkeskolen'. De samme hensyn tages naturligvis så vidt muligt over for selvstuderende. Det er væsentligt, at ikke mindst selvstuderende tildeles emner, som det er let at finde informationer om på nettet.

Når sådanne hensyn er taget, skal enhver prøvedeltager vilkårligt kunne tildeles et af de emner, lederen har godkendt.

Eksempler på emner, der er almene og på et generelt (samfundsmæssigt) niveau, og som kan fungere uden yderligere fokusering

- Christiania med fokus på stedets rolle som alternativ boform
- Danskernes alkoholforbrug med fokus på unges alkoholvaner
- Danske unges økonomi med fokus på gæld og overforbrug
- Danske unges medieforbrug med fokus på sociale medier
- Livsstilssygdomme med fokus på diabetes
- Livsstilssygdomme med fokus på overvægt
- Hjemløse i Danmark med fokus på hjemløsevisen 'Hus Forbi'
- Det danske velfærdssamfund med fokus på statens indtægter
- Det danske velfærdssamfund i fremtiden
- Den danske folkeskole med fokus på mobning
- Det danske arbejdsmarked med fokus på uskrevne regler
- Det danske arbejdsmarked med fokus på stress
- Det danske skattesystem med fokus på proportionalsskat
- Miljø og sundhed med fokus på økologiske fødevarer
- Miljø og sundhed med fokus på trafik og forurening
- Miljø med fokus på vedvarende energi

Eksempler på emner, der kræver særlig opmærksomhed ved godkendelsen og eksaminationen

A. Emner, der er for brede, men kan fokuseres:

- Miljø og forurening
- Sport og idræt i Danmark
- Skattesystemet i Danmark
- Demokrati

Eksempler på fokusering:

- Miljø og forurening med fokus på transport

- Sport og idræt i Danmark med fokus på bredde og elite
- Skattesystemet i Danmark med fokus på proportionalsskat
- Demokrati med fokus på nærdemokrati.

B. Emner, der er for konkrete og relateret til personlige erfaringer og derfor kan besvares på et for lavt abstraktionsniveau:

- Besøgsven på et plejehjem
- Skolefritidsordningen SFO
- Vuggestuer i Danmark
- Mødregupper i Danmark
- Børneinstitutioner i Danmark
- Kernefamilien i Danmark

C. Emner, der er for brede eller abstrakte og derfor kun kan besvares på et for højt abstraktionsniveau:

- Klimaændringer, årsager og løsninger med udgangspunkt i danske forhold
- Medier og politik
- Dansk identitet
- Den globale finanskriser – konsekvenser for Danmark

D. Emner, der er så faktuelle, at det kan være vanskeligt i præsentationen at finde udgangspunkt for det opfølgende interview:

- Rådhuset i Århus
- Det danske monarki
- De politiske partier i Danmark
- Grundloven – Danmarks konstitution
- H.C. Andersen
- Statens uddannelsesstøtte
- Vikingetiden
- Skagensmalerne

E. Emner, der er formuleret som holdnings spørgsmål, men kan justeres:

- Er skattesystemet i Danmark retfærdigt?
- Er danske unges alkoholforbrug for stort?
- Er det danske velfærdssamfund for dyrt?

Eksempler på justering:

- Det danske skattesystem med fokus på proportionalsskat
- Danskernes alkoholforbrug med fokus på danske unges alkoholvaner
- Det danske velfærdssamfund med fokus på statens indtægter

Vejledning til prøvedeltageren om gennemførelsen af præsentationen

Emnet tildes fem hverdage før den mundtlige del af prøveterminens begyndelse. Dette giver prøvedeltageren mulighed for at søge yderligere information om emnet, inden han/hun udarbejder den endelige præsentation. Sammen med emnet kan eksaminator eventuelt uddele en pensumliste over de tekster, der er blevet arbejdet med i relation til emnerne i undervisningen. Det kan give inspiration til kursisterne om, hvor de kan søge yderligere informationer, og det kan især være en støtte for selvstuderende, når de skal forberede sig til prøven. Alle opfordres til at søge informationer om emnet på nettet.

Præsentationen skal vare i ca. 2 minutter. Det er derfor vigtigt, at prøvedeltageren kun udvælger 2-3 punkter, som han/hun vil tale om. Ellers er det ikke muligt at forklare, eksemplificere og/eller uddybe punkterne inden for tidsrammen.

Emnet er alment og på et generelt (samfundsmæssigt) niveau. Det betyder, at prøvedeltageren skal forklare, eksemplificere og/eller uddybe et emne uden (i særlig grad) at inddrage personlige erfaringer. Hvis prøvedeltageren har personlige erfaringer med emnet, så kan det være relevant at inddrage disse under det opfølgende interview, fx når en stillingtagen til et aspekt af emnet skal underbygges.

Ved prøven må prøvedeltageren medbringe ét ark med en disposition og eventuelle stikord. Prøvedeltageren må gerne under præsentationen støtte sig til dette ark. Prøvedeltageren skal dog frarådes at medbringe et egentligt manuskript, da oplæsning ikke tæller med i bedømmelsen. Det er dog i fuld overensstemmelse med genren at forberede sig godt på en mundtlig præsentation. Men hvis den bliver afliret i et skriftsprogligt sprog, hvor udtalen og prosodien ikke understøtter indholdet, trækker det ned. Hvis en prøvedeltager ikke er i stand til at fortsætte sin præsentation uden manuskript, trækker det ned i bedømmelsen, da der herved kommer til at mangle et bedømmelsesgrundlag for præsentationsdelen.

Når et emne er tildelt, er emnet prøvegrundlaget. Det betyder, at prøvedeltageren *ikke* må diskutere fx opbygning eller indhold med læreren. Læreren kan dog – som den eneste hjælp – eventuelt henvise til eksempler på kilder om emnet. Heller ikke andre lærere på sprogcentret, for eksempel i studiecentret, må hjælpe prøvedeltageren; dog kan der bistås med at henvise til kilder om emnet.

Forberedelse. Det er vigtigt, at prøvedeltageren forbereder sig grundigt – eventuelt sammen med andre, der skal til samme prøve. Det er vigtigt at træne præsentationen ved at holde den for en tilhører – eller måske bare foran spejlet, for på den måde bliver prøvedeltageren bevidst om, hvorvidt præsentationen kan afvikles inden for tidsrammen, og om, hvorvidt der fx mangler centrale ord eller begreber, eller om udtalen og prosodien skal bedre på plads. Og endelig får prøvedeltageren konstateret, om han/hun faktisk er i stand til at holde præsentationen alene på baggrund af disposition og stikord.

Vejledning til eksaminator om opfølgende interviewspørgsmål

Det er eksaminators ansvar i det opfølgende interview at stille spørgsmål på det rette niveau, så der tilvejebringes et tilstrækkeligt bedømmelsesgrundlag.

Befinder prøvedeltageren sig sprogligt på et lavere niveau end Prøve i Dansk 3, må eksaminator nødvendigvis følge prøvedeltageren, så eksaminationen kan gennemføres. Men inden da skal det være tydeliggjort for censor, at prøvedeltageren ikke kunne honorere de receptive og/eller de produktive sprogkrav, der kendetegner Prøve i Dansk 3.

Er dele af præsentationen uklare eller uforståeligt formidlet, indledes interviewet med et eller flere opklarende og/eller uddybende spørgsmål. Er dette ikke tilfældet, kan man vælge at indlede med et ræsonnerende spørgsmål eller et spørgsmål, der kræver stillingtagen. Der *skal* stilles spørgsmål, der kræver ræsonnement og/eller stillingtagen. Ved ikke adækvate eller kun delvis adækvate svar, *skal* eksaminator bede om uddybning, begrundelse og/eller eksemplificering, så der tilvejebringes et tilstrækkeligt bedømmelsesgrundlag.

Fordi tiden til at fremkalde bedømmelsesgrundlaget er begrænset, er det vigtigt at eksaminator styrer interviewet stramt. Det er eksaminator, der både vælger fokus og beslutter eventuelle fokusskift. Det er samtidig eksaminators pligt at sørge for, at emnet til stadighed holder sig inden for den ramme, emnet udstikker.

Eksempler på spørgsmål

Emne: Christiania med fokus på dens rolle som alternativ boform

Opklarende spørgsmål

(i tilfælde af, at noget i den mundtlige præsentation var uklart eller måske uforståeligt)

- Du talte om, hvordan beslutningerne på Christiania blev truffet, men jeg forstod det ikke rigtigt. Vil du godt forklare det lidt nærmere?

Uddybende spørgsmål

- Du sagde, at der havde været mange forsøg på at lukke Christiania. Kan du ikke fortælle lidt mere om det?

Spørgsmål, der kræver ræsonnement

- Du fortalte, at Christiania blev startet på et ulovligt grundlag. Men hvorfor tror du så, at Christiania eksisterer den dag i dag?

Spørgsmål, der kræver stillingtagen

- Mener du, at Christiania fortsat skal eksistere? Hvorfor?/hvorfor ikke?